**Lotta Paakkunainen oli vieraanamme 9.9. aiheena Hyvinvointialueen ajankohtaista. Hän lupasi selvitellä muutamia avoimeksi jääneitä kysymyksiä.**

1. Kotihoidon ateriat ja Menumat

Menumat-palvelua ei ole Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella kokonaan poistettu, mutta sen käyttäjämäärä on nykyisin pieni.

Monet asiakkaat käyttävät kauppakassipalvelua, jonka kautta saa myös valmisaterioita. Lisäksi joillakin alueilla ravintolat kuljettavat aterioita kotiin ja osa ikääntyneistä käy syömässä palvelukeskuksissa. Käytännöt vaihtelevat kunnittain ja alueittain.

Kotihoidon henkilöstöllä on tärkeä tehtävä ravitsemustilan seurannassa ja ravitsemusongelmien tunnistamisessa. Kotihoidossa työskentelee myös ravitsemusterapeutti, joka tukee henkilöstöä ravitsemuksen arvioinnissa ja osaamisessa.

Haluan kuitenkin korostaa, että aterioiden saatavuus ja riittävä ravitsemus eivät ole sama asia. Ikääntyneen ravitsemuksesta ja sen seurannasta on huolehdittava järjestelmällisesti.

2. Kela-taksi ja kuljetukset

Kela voi korvata taksimatkan terveydenhuoltoon, tutkimuksiin, hoitoon tai Kelan korvaamaan kuntoutukseen esimerkiksi silloin, kun terveydentila estää julkisen liikenteen käytön tai tarkoituksenmukaista julkista liikennettä ei ole käytettävissä.

Vuonna 2026:

- omavastuu on enintään 25 euroa yhdensuuntaiselta matkalta
- vuotuinen matkakatto on 300 euroa
- kun matkakatto täyttyy, Kelan korvaamat matkat ovat loppuvuoden ajan maksuttomia.

Tärkeää on, että matka tilataan Kelan sopimuskumppanin tilausvälityskeskuksesta. Uudellamaalla tilausnumerot ovat:

- Lähitaksi: 0800 0 41400
- Menevä: 0800 02151

Taksin voi tilata myös ilta- ja yöaikaan äkillistä terveydenhuollon käyntiä varten, jos kyse ei ole ensihoitoa vaativasta tilanteesta.

Tämä on tärkeä tieto myös Lohjan yöaikaisten kuljetusten ongelman kannalta. Kela-taksi ei kuitenkaan ole tarkoitettu muihin kuin korvattaviin terveydenhuollon matkoihin, joten tavallisen taksin saatavuus jää edelleen erilliseksi kysymykseksi.

Kela-taksin käyttöohjeet kannattaa vielä varmistaa Kelan ajantasaiselta sivulta ennen viestin lähettämistä, koska tilauskäytännöt ja palveluntuottajat voivat muuttua

3. Vähimmäiskäyttövara eli 195 euroa

Tilaisuudessa kysyttiin, pitääkö esimerkiksi lääkkeet maksaa tästä rahasta.

Vähimmäiskäyttövara tarkoittaa asiakkaalle asiakasmaksujen jälkeen jäävää rahaa henkilökohtaisiin menoihin. Siitä maksetaan esimerkiksi kampaaja-, jalkahoito-, puhelin-, vaate- ja lehtikuluja.

Kyse ei siis ole erikseen lääkkeisiin tarkoitetusta rahasta. Lääkemenot voidaan kuitenkin ottaa huomioon asiakasmaksujen määräytymisessä tietyissä pitkäaikaisissa palveluissa, kuten yhteisöllisessä ja ympärivuorokautisessa asumisessa.

4. Mistä saa apua, jos kokee, ettei hoidossa ole toimittu oikein?

Tähän on olemassa pysyvä neuvontataho: Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja potilasasiavastaava.

Hän neuvoo asiakkaan ja potilaan oikeuksissa, auttaa muistutuksen tekemisessä ja kertoo muista oikeusturvakeinoista.

Asian voi yleensä aloittaa ottamalla yhteyttä hoitaneeseen yksikköön tai sen esihenkilöön. Jos asia ei ratkea, voi tehdä muistutuksen hyvinvointialueelle.

Vakavammissa tai laajemmissa tilanteissa asia voi kuulua valvontaviranomaiselle. Jos epäillään potilasvahinkoa, asiaa selvitetään Potilasvakuutuskeskuksen kautta.

Ohjeet muistutuksen tekemiseen löytyvät täältä:
https://www.luvn.fi/fi/meilla-asiakkaana/tietopyynnot-ja-muut-asiakkaan-oikeudet/muistutukset
5. Ikääntyneiden ulkoilu

Hyvinvointialueen mukaan ulkoiluapua on järjestetty tukipalveluna ja vapaaehtoisten avulla. Käytössä on esimerkiksi VESA-toimintaa ja muita kuntakohtaisia toimintamalleja. Myös järjestöjen ja vapaaehtoisten apua hyödynnetään ja aiheeseen on ollut maksutonta koulutusta.

Tämä on tärkeä asia, sillä ulkoilu ei ole vain virkistystä. Se tukee toimintakykyä, mielialaa ja osallisuutta. Kaikki eivät kuitenkaan pysty lähtemään ulos yksin, eikä kaikilla ole läheistä, joka voisi auttaa.

Siksi on tärkeää selvittää omalta alueelta, millaista apua on saatavilla ja miten sitä voi hakea.

6. Lääkekatto ja terveydenhuollon asiakasmaksukatto

Nämä kaksi asiaa menevät helposti sekaisin, vaikka ne ovat eri järjestelmiä.

Vuonna 2026:

- Lääkekatto on 636,12 euroa vuodessa. Se koskee Kelan korvaamia reseptilääkkeitä. Kun katto täyttyy, korvattavista lääkkeistä maksetaan loppuvuoden ajan yleensä 2,50 euroa ostokerralta.
- Terveydenhuollon asiakasmaksukatto on 815 euroa vuodessa. Se koskee tiettyjä julkisen terveydenhuollon asiakasmaksuja, kuten terveyskeskuslääkärin käyntejä, sairaalan poliklinikkamaksuja ja useita muita laissa määriteltyjä palveluja.

Kun asiakasmaksukatto täyttyy, suurin osa siihen kuuluvista palveluista muuttuu loppuvuodeksi maksuttomaksi. Lyhytaikaisesta laitoshoidosta voidaan kuitenkin periä alennettu maksu.

Kaikki terveydenhuollon kulut eivät kerrytä asiakasmaksukattoa, eikä lääkekatto kata kaikkia lääkkeitä. Siksi omien maksujen kertymistä kannattaa seurata ja kysyä tarvittaessa neuvoa Kelasta tai hyvinvointialueelta.

7. Terveyskeskuksen takaisinsoitot

Tämä kysymys nousi tilaisuudessa esiin useamman kerran. Hyvinvointialueelta saamassani vastauksessa ei ollut tarkkoja lukuja siitä, kuinka suuri osuus takaisinsoitoista toteutuu tavoiteajassa tai mikä on Lohjan tilanne.

Pidän tätä edelleen tärkeänä kysymyksenä. Palvelun olemassaolo ei riitä, jos ihminen ei saa yhteyttä terveydenhuoltoon eikä tiedä, milloin hänelle soitetaan takaisin.

Jos takaisinsoittoa ei tule, kannattaa ottaa uudelleen yhteyttä terveysasemaan ja kertoa, milloin alkuperäinen yhteydenottopyyntö on jätetty. Kiireellisessä terveysasiassa voi soittaa Päivystysapuun 116117. Hätätilanteessa soitetaan aina 112.

Tähän asiaan tarvittaisiin mielestäni myös hyvinvointialueelta selkeää, ajantasaista tietoa ja toimintaohjeet tilanteisiin, joissa takaisinsoitto jää tulematta.

Kiitos vielä hyvistä kysymyksistä.

Jatkan näiden asioiden seuraamista luottamushenkilönä. Erityisesti ravitsemuksen, ikääntyneiden toimintakyvyn, yhteyden saamisen terveyspalveluihin ja palvelujen tosiasiallisen saavutettavuuden osalta työtä riittää edelleen.

Tämänkaltaiset terveiset Lotalta